

יו"ל ע"י מוסדות
שארית ישראל
ווילעדניק בעיר
קאראסטין
אוקריינא

שארית ישוראל

דברי תורה
וסיפורים
מרבני
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
מווילעדניק
זצוק"ל

אור העבודה

פנינים מדברי רבינו בעניני עבודת ה'

אור הפרשה

דברי תורה מרבינו על פרשת השבוע

מאמר הגמ' (שבת לא.) גבי הגר שבא לשמאי הזקן ואמר למדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין, וכשבא לפני הלל אמר לו, מה דעלך סני לחברך לא תעביד, זהו כל התורה, ואידך פירושא זיל גמור. הפירוש הוא כי הגר היה צדיק, וידוע שהצדיק מוכרח ליפול ממדרגתו כדי שיוכל להעלות נשמות ישראל וכו', אך הגר הנ"ל רצה שיהיה תמיד על מדרגה אחת, שלא יפול ממדרגתו, כי ירא שלא יוכל להעלות ח"ו, וישאר הוא בעצמו שם ח"ו.

וזהו שאמר הגר להלל הזקן 'למדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחד', פירוש על מדרגה אחת, שלא אצטרך ליפול ממדרגתי עבור ישראל, אמר לו הלל הזקן 'מה דעלך סני לחברך לא תעביד', פירוש למשל אם היית אתה מפשוטי בני אדם, בודאי היית רוצה שהצדיק ישפיל את עצמו עבורך לעשות לך טובה, בגלל כן גם אתה מוכרח לזה, וה' יהיה בעזרך שלא יזיק לך זה ח"ו. וגם תעשה להם טובה, 'ואידך פירושא', פירוש הסט"א שרוצה לעשות פירוש והבדל ח"ו, 'זיל גמור' אותם, פירוש, תשתדל להכריתם ולכלותם, וד"ל.

(עמוד כט)

'לא תשנא את אחיך בלבבך' (ויקרא יט יז)

פירוש, אפילו בלבבך גם כן, לא מיבעיא לריב עמו ולשנוא בהתגלות בוודאי לא, אלא אפילו בלבבך גם כן לא. ולפעמים הוא להיפך, כשמוכרח לריב עמו עבור איזה ענין הנוגע מאוד, ואם ישקוט יגיע לו מזה רעה ח"ו, אזי הפירוש הוא להיפך, שמכל מקום 'בלבבך' לא תשנא אותו, ובפניו צריך להראות שנאה, מפני שמוכרח לדבר.

וזהו מאמר [חז"ל] (חולין פט.) 'אמר רבי אילעא, אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם עצמו בשעת מריבה', פירוש שבשעת מריבה צריך לכבוש את יצרו ולא לריב כלל, כי בשעת מריבה יתרבה הקצף והכעס מאוד, אבל אחר כך אפשר שיענה אותו במענה רך לפי הענין.

ועל דרך הרמז יש לומר 'לא תשנא את אחיך בלבבך', פירוש אם תגיע לבחינת 'לא' באל"ף, תוכל לשנוא את אחיך אשר בלבבך, הוא היצר הרע, להפכו ולשנותו מרע לטוב, וד"ל

(עמוד סח)

זמני
כניסת
ויציאת
השבת

קאראסטין	אנטוורפן	לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	
8:21	8:59	8:22	7:42	7:05	6:50	כניסת השבת
9:42	10:21	9:41	8:52	8:08	8:06	יציאת השבת
9:54	10:32	9:50	9:13	8:39	8:42	רבינו תם

יש שני בחינות, היינו בחינה אחת שעל ידי הארת עולם התיקון בעצמו, נמשך מזה עוד בירור נעלה ביותר, ובחינה זו נקרא בירור שעל ידי התיקון, ועל ידי זה נמשך עוד בירור יותר. ובחינה זו תהיה נגלה בכלל על ידי משיח ותחיית המתים וחד חרוב (ר"ה לא), הכל בכלל בחינה זו דבירור שעל ידי התיקון וכו'.

ובחינה השניה הוא סוד עולם התיקון בעצמו, שהוא אינו בערך שום בירור, אשר על זה נאמר (ישעיה כד ג) 'עין לא ראתה אלקים זולתך', וד"ל. והוא בחינת חידוש העולמות שיהיה אי"ה אחר 'חד חרוב', והוא הנקרא עולם הבא בעצם, כי מה שנקרא עתה עולם הבא הוא עולם הנשמות שלאחר הסתלקות, ואחר כך יהיה תחיית המתים לגוף ונפש, ואחר כך יהיה עוד חידוש העולמות לגמרי, התגלות עולם התיקון בעצם, לא בערך בירור לגמרי אפילו בתכלית העילוי וכו'.

וזהו הנרמז במאמר רבותינו ז"ל 'אמר מר', שהוא על דבר הנאמר ונשנה מקודם, ופעמים אמרו רבותינו ז"ל על הנאמר מקודם בלשון 'גופא', כי 'אמר מר' הוא בחינת התיקון שעל ידי הבירור, או בירור שעל ידי התיקון, שמתברר בעילוי איר עילוי, לכן הוא 'מר', מלשון מרירות וד"ל, ו'גופא' הוא עצם גוף הדבר, התיקון בעצמו הוא גוף אחר כמו שהוא וד"ל.

(שער הזמנים סוכות עמוד קיט)

חורש - זורע

אין איסור לגרור עגלה על גבי החול על אף שעושה חריצים, לפי שאינה חורשת את הקרקע אלא כובשת אותה ומקום הילוכה נעשה נמוך יותר.

אסור ליטול הידיים על גבי עשבים, ואפי' שאינו מכוון להשקות דפס"ר הוא, אבל מותר להטיל עליהם מ"ר, כיון שאינם מצמיחים.

אין לעלות באילן, וגם אין להיתלות עליו גזירה שמא יעלה באילן, וכן בצדדי האילן אסור.

אם היה איזה חפץ מונח על האילן אסור לקחתו בשבת.

כמו כן אסור להניח בערב שבת חפצים על האילן [כגון מגבת וכדו' שמוותר לו להשתמש בהם בשבת], שמא יבוא להורידם מהאילן בשבת.

- יום ה' י"ז אייר - הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסאדליקוב בהרה"ק יחיאל מיכל זצ"ל
- הרה"ק רבי מרדכי בהרה"ק ר' יוחנן מראחמסטריווקא זצ"ל
- הרה"ק רבי פנחס מאוסטילא בהרה"ק רבי מרדכי מראחמסטריווקא זצ"ל
- יום ו' י"ח אייר - התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב ב"ר משה זצ"ל
- הרה"ק רבי אורי מראהטין בהרה"ק רבי יצחק מטרטיקוב זצ"ל

- יום ב' י"ד אייר - התנא רבי מאיר בעל הנס הרה"ק ר' יהודה לייב מזאקליקוב ב"ר משה זצ"ל
- יום ג' ט"ו אייר - הרה"ק רבי שמואל מקאריב ב"ר אברהם ישעי' זצ"ל
- הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממאגלינצא בהרה"ק ר' אבי עזרא זעליג זצ"ל
- יום ד' ט"ז אייר - הדה"ק ר' מאיר ב"ר גדליה מלובלין (חידושי מהר"ם) זצ"ל
- הרה"ק רבי צבי הירש מקרעטשניף סיגעט בהרה"ק ר' ניסן חיים זצ"ל

כשמנסים לברר את פשר העניין, ואת המקור לכך, מגלים שני סיפורים שונים, שביניהם עובר כמובן חוט מקשר אחד: עכברים. לפי אחת הגרסאות, יהודי בעל אסם תבואה גדול, הגיע להתלונן בפניו על כך שמאות עכברים פשטו על מחסניו, וכל מה שעשה לגרשם לא עלה בידו. הרבי קרא לשנים מנכבדי העיירה, והקים מושב בית דין מיוחד, שם גזר על העכברים שיעברו לאסם של השכן הגוי, וכך היה.

גרסה אחרת מספרת על כך שיהודי ערק מהצבא ובשל כך נגזר עליו מיתה, משפחתו באה להתחנן לפני הצדיק, והוא הבטיח להם כי יפעל לישועתם. ואכן, כאשר שמש בית המשפט בא לעלות את תיקו של היהודי מחדרו של השופט, הוא גילה להפתעתו כי התיק נאכל כולו על ידי... עכברים.

בהמשך, הפכה התמונה עצמה של דמותו הק' לסגולה ושמירה מוכחת מנוכחות ומנזקי עכברים. המעשה שעבר מפה לאוזן ביהדות הונגריה, עסק במעשה שהיה אצל רבי ישעיה'ה, עת הגיע לשולחנו יהודי במצוקה שסיפר על מכת עכברים הפוקדת את ביתו ומכלה את ממונו. הרה"ק מקרעסטיר העניק לו בחשאי את תמונת קדשו, הורה לו לתלות אותה כפינת ביתו, ומאז לא נראה באותו בית ולו קצה זנבו של אותו מכרסם אפרפר...

ומני אז, לאות ומופת נהיה הדבר, כאשר נגלה לעין כל כיצד המזיקים פחדו מפניו ויראו מתמונת קדשו אשר רב כוחה בשמי מעלה במצוות חסד, נתינה וצדקה. "פשיטא", הסבירו תלמידיו הגדולים, מהם גדולי ורבני יהדות התקופה בהונגריה, "הניגוד הקיצוני ביותר למעלה החסד ולמצוות הצדקה, נעשה כידוע על ידי אותם בעלי חיים זעירים, אותם מכנים חז"ל 'הני עכברי רשיעי', ענין הגול והעושק נפוץ הוא אצל העכברים אשר גונבים להם מכל הבא ליד ומזיקים מבלי שתהיה שליטה עליהם. רק מי שניחן במעלת החסד הנמצאת בניגוד הקיצוני ביותר מולם, רק מי שמעניק ונותן לאחרים, הוא זה שיכול לעמוד מול אותם מזיקים. ממנו הם בורחים, ממנו הם מפחדים". כך התפשטה הסגולה הבדוקה, הנפוצה אף בימינו אנו ומקובלת בקרב כל קהילות ישראל.

פעם אחת עבדו פועלים יהודים בבית רבי ישעיה מקרסטיר, ולפי הערכתם עמדו לגמור מלאכתם בסביבות השעה שש לפנות ערב. ורבינו הבטיחם שמיד כאשר יסיימו את עבודתם ישלם להם את שכר עבודתם, כדין תורתנו הקדושה, ואכן, רבי ישעיה הכין את סכום הכסף שעליו לשלם להם. אולם בינתיים נכנסה לביתו אלמנה אומללה וביקשה נדבה. ליבו הרחום של רבי ישעיה לא עמד בצערה והוא מסר לה את כל הסכום שהכין עבור הפועלים, תוך שהוא בוטח בה' יתברך שיזמין לו כבר כסף עבורם.

השעה חמש בערב כבר הגיעה, ולרבינו עדיין לא היה הכסף לתשלום לפועלים. רבינו, שחשש מאוד לעבור על איסור של "בל תלין פעולה שכיר", נכנס לבית הכנסת ותוך שהוא מתהלך אנה ואנה שפך שיחו לפני בורא עולם כבן לפני אביו, בזו הלשון: "רבונו של עולם, אתה יודע את האמת שאין רצוני חלילה לעבור על לאו של בל תלין. אבל מה אעשה, ואין בידי לפורטה אפילו שווה פרוטה? אנה, ה', הזמן לידי הסכום הדרוש לי שאוכל לשלם להם בזמן!" ובעודו עומד ומבקש, נכנס יהודי לבית המדרש, ניגש לרבי ישעיה'ה והתחיל לשוחח עמו. רבינו הלך עמו לקצה בית המדרש, ולאחר שיחה של כמה רגעים הוציא היהודי צרור כסף מכיסו ומסרו לרבינו. למרבה הפלא – היה בו את הסכום המדויק אותו היה רבינו צריך לתשלום לפועלים.

עבודה גדולה ויתרה, היה עובד רבי ישעיה מקרסטיר זי"ע"א בסעודת מלווה מלכה, סעודה רביעית דוד מלכא משיחא. אם בימי חול ובשבתות היו סמוכים רבים לשולחנו, הרי שבסעודה זו היו באים כפליים. הרה"ק רבי ישעיה'ה היה עורך סעודה זו מצאת השבת ועד השעות המאוחרות של הלילה, ושם הייתה מורגשת השראת שכינה כפשוטה. מאריך היה הרה"ק מקרעסטיר בסעודה זו בדברי תורה, בפירושיה וסודותיה והאזון לא היתה שבעה מלשמוע. המוני החסידים והמקורבים שהיו סמוכים על שולחנו, בלעו בצמא את דבריו ושאבו מהם דעת, חכמה ועידוד לכל ימות השבוע.

למרות כל זאת, היה רבי ישעיה'ה דואג באופן אישי לכך שלאיש מהם לא יחסר מזון, שכולם יאכלו וישבעו ויסעדו את ליבם מסעודה זו, מזון לתחיית המתים. יהודים שעוד חיו בדור שלנו, ידעו עוד לספר על סל החלות שהיה מונח למרגלותיו מתחת לשולחן, ממנו היה מוציא חלות ומחלק לכל המשתתפים – רבים ככל שיהיו. כל אחד שהגיע קיבל חלה, והכמות לא נגמרה מעולם.

רבינו אף גילה פעם טפח מהתופעה המופלאה והסביר, כי את סל החלות הוא מניח דווקא מתחת לשולחן משום שאין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין. כך, מתחת לשולחן היה נחבא הפלא והמופת, המהלך העל טבעי לו זכה מעל לדרך הטבע. כה גדולה הייתה מעלת סעודה רביעית בעיניו, עד שביקש בצוואתו לחרוש על מצבתו את המילים הבאות: "לחם רב עבד לסעודת דוד המלך ע"ה הרבה זבח ונסכים".

ענוותנותו הייתה מופלגת ונדירה. את גדולתו בתורה הסתיר, ולא פעם היו שהרהרו אחריו בשל כך. כשהיה עורך את השולחן הטהור, לא היה אומר דברים משל עצמו, אלא היה מקריא מהספר "נועם אלימלך", כלשונו, ללא הוספת שום ביאור. גם משמשיו ובני ביתו הסתיר את למדנותו, והללו סיפרו כי נאלצו להתחזות לישנים, כדי להבחין ברבי לומד בעמל מופלג אל תוך בדידות מזהרת של קרבת אלוקים והעמקה בתורה"ק.

הכנותיו של הרבי לשבת החלו ביום חמישי, אז היה מחלק צדקה לעניי העיר והסביבה. כשבמקביל, הרבנית ע"ה מחלקת בשר וחלות לעניים הרבים. הרבי עצמו היה עומד על יד הסירים, מוסיף עצים לתנור ומלח בתבשילים. על שולחנו סעדו עניים רבים, כשהרבי עצמו עובר ביניהם פורס בפניהם את המנות הרבות ושומע את צרותיהם.

גולת הכותרת של השבתות אצל הרבי, הייתה כאמור סעודת המלווה מלכה, אליה נהרו יהודי המחוז. בערבי פסחים היה נוהג בהידור רוב מצוות קמחא דפסחא, והיה שולח יין, בשר, דגים ומצות לעניי האזור ואף לעניים המתגוררים באזורים אחרים, ולא פעם נאלץ לקמץ בהוצאות בני משפחתו וללוות עבור כך כספים רבים.

בגלל ענוותנותו הרבה, לא הותיר אחריו ספרים או חידושי תורה, אך שמו התפרסם ביתר שאת בכל תפוצות ישראל גם לאחר פטירתו, בזכות מופת ההצלה ממכת העכברים, כשתמונתו תלויה בבתיים במלונות ובמחסנים רבים עד ימינו אנו, כסגולה נגד עכברים.

אם בדעתך לחזור בתשובה ולהתנהג מכאן ואילך ביראת שמים ולהתחרט על כל עוונותיך – מובטח לך שתשוב לביתך בריא ושלם בעז"ה, מזלך יעלה מעלה מעלה, ותראה ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך.

אבל אם אין בלבך להתחרט על חטאיך, ודעתך להמשיך בדרכך הנלוזה כמו שנהגת עד כה – דע לך כי לא תזכה לחזור לביתך בשלום!

כששמע האיש את הדברים הקשים פרץ בבכי מר, ומיד החליט לשוב בתשובה שלימה ולעזוב את מעשיו הרעים, וכך היה, היהודי חזר לביתו והתחיל לשמור ולקיים את המצוות בהידור ובדקדוק, ולא סר מדרך התורה כמלוא נימה.

סיפר החסיד ר' צבי דב מהעיר אוורייטש, שפעם הקשתה נכדתו בלידתה, והייתה בסכנת חיים ממשית. נסע ר' צבי דב לווילעדניק בערב שבת כדי לשבות אצל רבינו.

כשיצא רבינו לערוך את השולחן הטהור, פנה אל הנוכחים ואמר להם שיברכו את ר' צבי דב במזל טוב, היות ונכדתו ילדה זה עתה בן בשעה טובה.

כשחזר ר' צבי דב לביתו בירר אצל בני הבית באיזו שעה ילדה נכדתו, וזה היה באותו זמן ממש שרבינו אמר לברכו במזל טוב, ולא עברה אפילו דקה עד שרבינו בישר לו את הבשורה הטובה.

היה זה בשעה מאוחרת, באחת הלילות שבין פסח לשבועות, כשסיים רבינו את תפילת שמונה עשרה של ערבית, פתח באמירת 'לשם יחוד' שלפני הספירה, וטרם התחיל בברכה יצא מחדרו אל הקלויז ופתח את ארון הקודש כדרכו בקודש, ונעמד לידו בשתיקה.

באותה שעה נמו הרבה אנשים את שנתם על ספסלי הקלויז, ואלו שהיו ערים עוררו את הנרדמים שיקוצו משנתם, לפי שאין זה מכבודו של רבינו ואין זה מדרך ארץ שהוא עומד והאנשים ישנים.

תוך רגעים ספורים קמו הכל משנתם, חוץ מאדם אחד שישן ליד הכותל הדרומי שהיה נתון בתרדמה עמוקה והאנשים לא הצליחו לעוררו.

החסידים הבינו שרבינו מחכה לאותו אדם, ולכן התאמצו מאוד להעירו משנתו. לאחר שעה ארוכה הצליחו בכך.

ניגש אליו רבינו ושאלו: מאין באת? ענה מהעיריה לאייעו שבליטא. החל רבינו להוכיחו על חטאיו לעיני כל העדה. וכה אמר לו: יודע אני כי אתה סופר סת"ם, וידועה לי דרכך הנלוזה להניח בתוך בתי התפילין קיסמים ושאר פסולת... רשע אתה! חוטא ומחטיא את הרבים! תן תודה על חטא זה ועל חטאיך האחרים!

האיש הודה על חטאיו לעיני כולם ולא העלים דבר. למחרת בבוקר שלח רבינו לקרוא לו, הושיט לו עשרה זהובים להוצאות הדרך, ואמר לו: הטה אונך היטב לאזהרתי!

